

Porträtt: Göran Greider

23 MAR 2012

Foto: Håkan Elofsson

Det snöar glopp och är fortfarande mörkt när jag går hem till Göran Greider strax söder om Stockholm. I en gångtunnel vid Liljeholmen spelar ett par män dragspel och saxofon med en mössa framför sig på marken. Kontorsarbetarna stiger av spårvagnen och skyndar förbi. Nere vid vattnet morgonfrikar några byggjobbare i en futt och innanför stora krogfönster står två asiater och bygger sushi med samma nit som ungar bygger lego. Göran Greider har sagt att antalet sushiställen är ett mått på ett områdes inkomstnivå. Jag genar genom skogen och ser bara ett. Författaren, chefredaktören och vänsterdebattören Göran Greider bor på halvtid med fru och dotter här i Årsta och på halvtid i Dala-Floda i västra Dalarna.

Han syns så ofta i tv att han har kallats den politiska debattens testbild och när man hör hans knorrande röst i radio vet man ibland inte om det är han eller någon imitator som parodierar hans förmåga att kommentera allt från global finanspolitik till trädgårdsskötsel.

Men nu är det han. Han brygger espresso i köket och plockar hundgodis till springerspanieln Stina ur fickan på joggingbyxorna. Inget fikabröd, han har börjat träna och gått ner 22 kilo.

Han är lite trött. Dagen innan skrev han tre artiklar, om Ryssland, äldreomsorgen och något mer som han inte kommer ihåg, för sin tidning Dala-Demokraten. Han höll föredrag och sedan satt han uppe till klockan tre och läste en biografi om fackföreningsmannen Joe Hill av amerikanen William M Adler. Ja, en dikt om en nyupptäckt planet skrev han också, den blev rätt bra, säger han.

Hur hinner han? Ja, sover gör han på tåget – och det blir många tåg. Och att vara med i medierna tar ingen tid, påstår han.

– Jag är alltid förberedd genom att jag läser så mycket och håller så många föredrag. Gud vad man lär sig av folk man träffar! Och jag skriver snabbt, att fylla en tidningssida tar en timme.

Något han tänker, skriver och talar mycket om denna vinter är välfärdsbranschen. Svenskarna har insett att privat vård och skola inte alltid fungerar, samtidigt som bolagsägarna tjänar mycket pengar – skattepengar. Ingen, inte heller regeringen, verkar nöjd med det. Så varför har vi detta? Är Sverige odemokratiskt eller väljer vi sådant som vi egentligen inte vill ha?

Chefredaktören lägger ansvaret på medierna och mediekonsumenterna.

– I medierna saknas idépolitik och sammanhang. Och folk har blivit mediekonsument i stället för medborgare. De klagat på att tågen inte går och att skolorna saknar lärare, men sedan röstar de ändå för skattesänkningar. Nu får de skärpa sig och börja tänka långsiktigt och konsekvent. Bättre skolor kommer att kosta.

Göran Greider är medlem i Socialdemokratiska partiet. Så varför står han inte till tjänst som partiledare?

– Ja, varför inte? Den frågan får jag ofta, och det vittnar om hur allvarligt det är ställt med partiet, när man hoppas på en frälsare rakt ur tv-rutan. Tänk dig själv, jag skulle lansera den ena offentliga investeringen efter den andra och sen skulle jag ställas till svars: Hur ska du finansiera det här? Vilket kaos! säger han och skrattar.

Men i sin bok *Det måste finnas en väg ut ur det här samhället* har han presenterat avancerade och nyanserade nationalekonomiska idéer.

– Jo, jag vet åtminstone hur jag skulle tänka. Socialdemokraterna måste väcka medelklassens dåliga samvete för miljön. Idéer om jämlikhet och hållbarhet hänger ihop. Ett långsamt stigande skattetryck är ett bra sätt att bekämpa överkonsumtionen.

Han talar om klass. Och klass finns. Industrijobben är färre men byggarbetarna finns och framför allt ett gytter av lågbetalda tjänster, som dragspelandet, saxofonen och sushin eller rutstädningen, biltvätten och den övre medelklassens hemkörda matkasse.

En grabb från Vingåker, mamman sömmerska och städerska, pappan sjöman och lastbilschaufför, varifrån får han självförtroendet att förklara Sveriges ekonomiska framtid? Och inte bara för mig, utan lika gärna i tv för en miljon tittare?

– Jag tycker själv det där är konstigt, säger han eftertänksamt. Men min far var full av självförtroende, utan orsak faktiskt. Allt han kunde säga om världen, man skulle ha spelat in det... Jag har ärvt det. Sen har jag ett visst mått av likgiltighet. Det går åt helvete två gånger av tio men jag gruvar mig aldrig för det.

Skolan spelade en viktig roll för Göran Greider. Han var extremt blyg hela låg- och mellanstadiet, på ett sätt som många arbetarklassbarn – och andra – kan känna igen sig i.

– Samtidigt märkte jag att det var lätt. Jag blev fascinerad av själva kunskapen i kemi och fysik. När det var kemiprov hade jag alltid 39,5 av 40 och jag kan fortfarande hela namnet på DDT: diklordifenyltriklormetylmetan, säger han – fast stakar sig på någon stavelse.

Den gamla tidens undervisning var disciplinstyrd. Det finns de som menar att den bättre gynnade barn från hem utan akademiska traditioner än dagens friare och mer pratsamma pedagogik.

– Ja, om man jämför med lärlösa lektioner där var och en sitter framför datorn och hittar information som de sedan ska redovisa i grupparbeten, då är det sant att en traditionell pluggskola kan gynna vissa begåvade arbetarbarn. Men de är undantag. Jag vill inte idealisera gamla tiders skola, många blev skadade där.

Göran Greider översköls av obehagliga minnen: sångprov vid tramporgeln, högläsning av klassens sämsta uppsats och överkurs i kemi ensam i ett hörn bland kolvar och bunsenbrännare.

– En mardröm, säger han och skakar på huvudet.

Vägen framåt ser han i själva diskussionen om balansen mellan disciplin och frihet.

– Man måste hitta nya sätt att få liv i elevernas nyfikenhet. Det behöver inte alltid vara dialog, det kan vara lärarnas engagemang.

Han är kanske ensam i Sverige om att säga att det är bra att lärarnas status sjunkit.

– Talet om status är ett uttryck för det hierarkiska tänkandet. Lärarna måste vara i ögonhöjd med sina elever, hur ska de annars kunna uppfostra självständiga individer? Men lärarna behöver bättre självförtroende och skolan behöver mer resurser: högre lärartäthet, fler specialpedagoger, mer fortbildning, renoverade skolmiljöer och mycket bättre skolmat.

Göran Greider är en makthavare. I sin biografi om Dan Andersson, Det gångna är som en dröm och det närvarande förstår jag icke, skriver han om diktarens skuld känslor över att ha lämnat sitt enkla ursprung i Bergslagen för att försöka skapa sig ett liv på parnassen i Stockholm. Göran Greider känner igen sig.

– Jag tror att alla som lämnar arbetarklassen för att studera känner skuld. Jag skulle aldrig skriva negativa dikter om till exempel min pappa, så som Jan Myrdal har skrivit om sin familj. Morsan hade blivit jätteledsen. Någonstans finns det, att det är inte rättvist att morsan slitit ut sig och jag tjänar mer än hon.

Dikterna ja, när hinner han egentligen skriva dem? När som helst.

– Det är som om det finns en dörr och den kan man bara öppna så är det alldeles vindstilla där.

Jag öppnar Göran Greiders port och där har vinden friskat i. Lunchekot i mobilen rapporterar sjunkande siffror för Socialdemokraterna och stigande för arbetslösheten. Och något kvarter bort ligger sushiställe nummer två.

Om fem år? Möjligen sitter jag då och försöker att skriva en roman, säger Göran Greider, chefredaktör på Dala-Demokraten sedan 1999. Foto: Håkan Elofsson

Namn Göran Greider.

Ålder 52.

Yrke Journalist och författare.

Bor Årsta/Dala-Floda, i byn Hagen.

Familj Hustrun Berit, dottern Ellen, hunden Stina och katten Tess.

Umgänge Har inte så många nära vänner, tycker om ensamheten.

Karriär Vård- och industrijobb på 1980-talet. Universitetsstudier i bland annat historia, franska och idéhistoria, "skulle doktorera, men hamnade på Dagens Nyheter". Därefter Dala-Demokraten, chefredaktör sedan 1999.

Drivkraft Nyfikenhet.

Fritid Odlar sin trädgård.

Läser Massor, hela tiden. Det senaste som gjorde intryck var Jonathan Franzens Freedom.

Dold talang Bra på att rimma.

AV TEXT: KATARINA BJÄRVALL

GÖRAN GREIDER

HTML Snippets Powered By : XYZScripts.com